

Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi: 16.04.2025

Kabul Tarihi: 15.05.2025

Yayın Tarihi: 30.06.2025

Yazıt Kültür Bilimleri Dergisi, 2025, 5(1): 192-208

Research Article

Received Date: 16.04.2025

Accepted Date: 15.05.2025

Published Date: 30.06.2025

DOI Number: 10.59902/yazit.1677051

ZİYA GÖKALP KÜLLİYATINDA BİR EKSİK: MAKALELER VI*

A Missing Piece in Complete Works of Ziya Gökalp: Makaleler VI

Veli Kürşad ÖZTÜRK*

ÖZ

Ziya Gökalp'in eserlerini bir araya getirme girişimi kendisinin vefatından itibaren daima bir tartışma konusu olur. Ziya Gökalp'in çoğu yazısının sağlığında kitaplaştırılmaması, birçok yazısının dergi köşelerinde kalması, 1928 Harf Devrimi'yle beraber Gökalp'in eski harfle basılan eserlerinin okunmasındaki zorluk eserlerinin bir külliyyat halinde yeniden yayımlanma ihtiyacını ortaya çıkarır. Bu konuda birçok girişim sonuçsuz kalır. Bu girişimler arasında bireysel çabalar ve komisyon çalışmaları olduğu gibi Türk Tarih Kurumu, Kültür Bakanlığı gibi resmî kurumların çalışmaları da vardır. Ziya Gökalp'in bütün eserlerini yayımlama konusunda en ciddi çalışmalardan biri Kültür Bakanlığınca yapılır. Bu çalışmada özellikle dokuz ciltlik makaleler serisi dikkat çeker. Bu seri Gökalp'in çeşitli dergilerde yayımlanmış eserlerini bazen yayım sırası bazen de konu olarak toplayan ciltlerden oluşur. Makaleler serisinin altıncı cildi planlanmasına rağmen yayımlanmaz. Bu makalede Gökalp'in eserlerini bir araya getirme girişimleri özetlenmiş, Kültür Bakanlığının Ziya Gökalp Külliyyatı'ndan bahsedilmiş, külliyyatın eksik kitabı "Makaleler VI" hakkında haberler aktarılmış, "Makaleler VI"nın muhtemel içeriği konusunda bilgi verilmiştir. "Makaleler VI"da Yeni Mecmua'daki yazılarının yayımlanacağı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ziya Gökalp, Kültür Bakanlığı Yayınları, külliyyat, Yeni Mecmua, Türk Edebiyatı

ABSTRACT

The attempt to gather Ziya Gökalp's works together has been debated since his passing away. The fact that most of Ziya Gökalp's writings were not compiled into books during his lifetime, that many remained scattered across journal pages, and that the 1928 Alphabet Reform made it difficult to read his works published in the old script, highlights the need for a comprehensive collection of his works to be republished. Many attempts in this regard have remained inconclusive. The most serious effort to publish all of Ziya Gökalp's works is carried out by the Ministry of Culture. Particularly noteworthy in this endeavor is the series of nine volumes of articles. Although the sixth volume of the articles series is planned, it is not published. In this article, the attempts to collect Ziya Gökalp's works are summarized, the Ziya Gökalp Collection of the Ministry of Culture is mentioned, news about the missing book of the collection, Makaleler VI (Articles VI), is included, and information is provided about the possible content of Makaleler VI. In Makaleler VI retained to establish articles which is in Yeni Mecmua.

* Bu makale, yazarın Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nde, Prof. Dr. Murat Koç danışmanlığında hazırlandığı *Ziya Gökalp: Hayatı, Edebî Kişiliği, Fikir Dünyası, Dönemi ve Etkileri* başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

* Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul-Türkiye. E-posta: vkursadozturk@gmail.com. ORCID: 0000-0002-1130-2695.

Keywords: Ziya Gökalp, Ministry of Culture Publishing, complete work, Yeni Mecmua, Turkish Literature

Giriş

Ziya Gökalp'ın yazarlık hayatı dergilerdeki makaleleriyle geçmiştir. Fikir dünyasında daima intizam içinde olmaya özen gösteren Gökalp'ın kitaplarının birçoğu sonradan derlenmiş yazılarından oluşur. Bunların bazılarını sağlığında tertip etmiştir, bazıları da ölümünden sonra çeşitli yayıncılar tarafından tertip edilmiştir. Ziya Gökalp'ın kitaplarının dışında kalan yazıları yayın dünyası için her zaman mesele olmuştur. Gökalp'ın dergilerde kalan yazılarının derlenmesi, hangi sıraya göre tertip edileceği, külliyyatını kapsayacak şekilde yayın dizisi yaratma tartışma konuları arasında yer alır. Gökalp'ın eserlerinin yayına hazırlanması için birçok girişimde bulunulmuştur. Bu girişimler erken bir tarihte, ölümünün hemen ardından başlar.

Bu makalede Ziya Gökalp'ın eserlerini külliyyat halinde bir araya getirme girişimleri ölümünden 1976 yılında Kültür Bakanlığının girişimine kadar kronolojik sırayla anlatılacaktır. Makalenin sınırlarından dolayı külliyyatı bir araya getirme girişimleri 1924-1976 yılları arasındaki yarım asırlık bir dönemle sınırlandırıldı. Gökalp'ın telif haklarının kalktığı 1990'lı yıllardan itibaren birçok yayınevi Gökalp'ın eserlerini basmaya başladı. Bunlar arasında bütün eserlerini yayımlama konusunda Yapı Kredi Yayınları, Toker Yayınları, Bilgeoğuz Yayınları, Bilge Kültür Sanat Yayıncılık ve Ötüken Neşriyat ciddi çalışmalar yapsa da bütünlüklü bir külliyyat hâlâ yayımlanmamıştır.

1923-1976 arasında Gökalp külliyyatı yayımlama konusunda en ciddi girişim Kültür Bakanlığı nezdinde yürütülen Ziya Gökalp serisidir. Bu seri şimdiye kadar külliyyatı bütünüyle yayımlama konusunda en fazla ilerlemeyi göstermiştir. Serinin en çok dikkat çeken dizisi Gökalp'ın dergi ve gazetelerde kalmış yazılarının derlendiği "Makaleler" serisidir. Makaleler serisi I-IX numaraları arasında sekiz cilt olarak yayımlanır. Bu seride eksik olan "Makaleler VI" cildir. Önceden planlanmasına rağmen uzun yıllar basılamayan ve makaleler serisindeki eksikliği ardışık olarak da dikkat çeken bu makalelerin içeriği ve ilgili cildin neden yayımlanmadığı merak konusudur. Bu çalışmada Ziya Gökalp'ın Kültür Bakanlığınca yayınlanan külliyyatında eksik kalan "Makaleler VI"nın neden yayımlanmadığının üzerinde durulacak ve ilgili kitabın muhtemel içeriğinin ne olduğu, yazarın hangi dönemindeki makalelerinden oluşacağı tespit edilecektir.

1. Ziya Gökalp Külliyyatını Bir Araya Getirme Girişimleri

Ziya Gökalp'ın vefatının ardından onun külliyyatını bir araya getirme girişimleri başlar. 1924-1976 arasında çeşitli kişi ve kurumlar bu konuda birçok teşebbüste bulunur. Bu dönemde yapılan çalışmalarının olumlu tarafı Gökalp'ın yazar ve dost çevresinden, ailesinden birçok kişinin hayatta olması ve bu girişimlere öncülük

etmesidir. Gökalp'la beraber çeşitli dergilerde çalışan, Malta'da, üniversitede veya çeşitli mahfillerde onun derslerine katılan, onun notlarını tutan veya bizzat şahsi evrakına ulaşabilen, sadece yayımladığı eserlerle sınırlı kalmayarak yayına hazırladığı veya taslak halinde tuttuğu eserlerine de ulaşabilecek arkadaşları, öğrencileri ve ailesi yeni eserlerin de gün ışığına çıkmasını sağlayabilirdi. Bu dönemdeki çalışmaların olumsuz tarafı ise kişi ve kurumlar arasındaki iletişimsizlik, telif hakları konusu, dergi ve gazete arşivlerinin derlenmesinde imkân yetersizliği, Ziya Gökalp'a ait evrakın çeşitli kişiler elinde dağınık bulunmasıdır.

1.1. Rıza Nur Başkanlığında Kurulan Komisyon

Gökalp'ın eserlerini yayına hazırlama konusunda ilk komisyon 1924 yılında kurulur. Türkiye'nin tanınmış simaları, milletvekilleri ve Türkçü gençlerden oluşan bir heyet Ziya Gökalp Cemiyeti'ni kurar. Bu cemiyetin başkanı Sinop Milletvekili Rıza Nur, ikinci başkanı Urfa Milletvekili Yahya Kemal, genel sekreteri de Zonguldak Milletvekili Ragıp Bey'dir (Özçelik, 2011: 260). Cemiyetin amacı Ziya Gökalp'ın bütün kitaplarını, yazılarını ve hatıralarını toplayarak bir külliyat halinde yayımlamaktır (Aydoğan, 2007: 188). Bu cemiyet amaçlarını gerçekleştirilmeden ve basın dünyasında hiçbir varlık gösterilmeden dağılmıştır (Hisar, 2013: 97).

1.2. Ali Nüzhet Göksel'in Girişimleri

Ziya Gökalp'ın damadı Ali Nüzhet Göksel, gençlik yıllarından itibaren Ziya Gökalp'ın yanında olmuştur. Diyarbakır'da *Küçük Mecmua*'nın en aktif yazarlarından birisidir. Diyarbakır'da Gökalp'ın desteğiyle kurulan gençlik derneğinin önde gelen isimlerindendir. Gökalp külliyatını mesele edinen, onun yayın dünyasında görülmeyen eserlerini ve çeşitli anılarını basın dünyasına tanıtan ilk isim olur. Gökalp'ın ölümünün ardından yazılan ilk kitap ona aittir. *Oluş Biten Şeyler* (1924) adlı kitapta Gökalp'ın özel hayatı ve cemiyet hayatıyla ilgili anılara yer verilir. *Ziya Gökalp'ın Hayatı ve Malta Mektupları* (1931) Gökalp'ın yayımlanmamış eserlerinin ilk defa gün yüzüne çıkarılma girişimidir. *Ziya Gökalp ve Çınaraltı* (1939) Ziya Gökalp'ın basılamayan eserlerinin ilk defa bir listesini çıkarır. Çeşitli dergilerde Ziya Gökalp'ın neşredilmemiş mektuplarını parçalar halinde yayımlar. XXX. Ölüm Yıldönümü Münasebetiyle *Ziya Gökalp Hakkında Makale ve On Fıkra* (1955) adlı kitabında Gökalp'ın hayatından kesitler sunarken bir yandan da Gökalp külliyatının tamamlanması meselesine değinir. *Ziya Gökalp'ın Neşredilmemiş Yedi Eseri ve Aile Mektupları*'nda "Ziya Gökalp'ın Basılamayan Eserlerinin Hikayesi" başlığı altında Gökalp külliyatına dair detaylı bilgiler verir.

1.3. Talim Terbiye Başkanı Mehmet Emin Erişirgil'in Öncülüğünde Kurulan Komisyon

Ali Nüzhet, Mehmet Erişirgil'in Talim ve Terbiye Başkanı olduğu bir dönemde¹ Gökalp külliyatı için kendisine başvurur. Görüşme neticesinde Mehmet

¹ Görev süresi gereği 1926-1930 yılları arasında olmalı.

Emin Erişirgil, Fuat Köprülü, Necmettin Sadak, Halim Sabit ve Ali Nüzhet'ten oluşan bir komisyon kurulur. Darülfünun'da bir toplantı yapılır ve üniversitede Gökalp'ın asistanlığını yapmış olması sebebiyle Necmettin Sadak komisyon başkanlığına seçilir. O dönemde Ali Nüzhet'e göre Necmettin Sadak'ın siyasi hedefleri olduğu için Sadak yeterli özeni gösteremez ve komite ikinci bir toplantı dahi düzenleyemeden dağılır (Göksel, 1956: 5-6).

1.4. Yunus Nadi ve Kazım Nami'nin Girişimleri

1931 yılında Kazım Nami, *Cumhuriyet* başyazarı Yunus Nadi'nin bir mektubunu Ali Nüzhet Bey'e getirir. Bu mektupta Gökalp'ın eserlerinin yayımlanması gerektiğinden bahsedilir. Yunus Nadi Bey, bu hususta elinden gelen desteği vereceğini ifade eder. Bu çalışma için *Cumhuriyet* gazetesinde kendilerine bir oda verileceği vaat edilen Ali Nüzhet ve Kazım Nami, gazete idarehanesine bir süre gidip gelir. Sonuçta ne bu çalışma için kendilerine bir oda verilir ne de Gökalp'ın eserlerini yayımlama hususunda somut bir adım atılır. Yunus Nadi ile Kazım Nami'nin bu girişimi sonuçsuz kalır (Göksel, 1956: 7).

1.5. Reha Oğuz Türkkan ve Kitap Sevenler Kurumunun Girişimleri

Ziya Gökalp'ın başyapıtı sayılabilecek *Türkçülüğün Esasları* 1923 yılında yayımlanmıştı. Aradan geçen uzun yıllarda Gökalp deyince akla gelen ilk eser sayılabilecek bu eser dahi yeni harflerle basılmamıştı. 1928'te yeni Türk harflerinin kabulüyle beraber aradan geçen yıllarda yeni nesil için *Türkçülüğün Esasları*'nın Arap harfli metnini okuyup anlamak oldukça zor hale gelir. *Türkçülüğün Esasları*'nın Latin harfli ilk baskısı Reha Oğuz Türkkan'ın kurucusu olduğu Kitap Sevenler Kurumu tarafından 1940 yılında basılır.

1.6. Türk Tarih Kurumunun Girişimi

1941'de Türk Tarih Kurumunun başkanı Şemseddin Günaltay, Mükrimin Halil Yinanç'la beraber İstanbul Beyazıt'taki Küllük Kahvehanesinde Ali Nüzhet Bey'le görüşür. Gökalp'ın eserlerini kurum adına basmak istediklerini iletir. Bu teklif Gökalp ailesi tarafından kabul edilir ve Türk Tarih Kurumuyla bir sözleşme imzalanır. Aile, Gökalp'ın bütün telif haklarıyla beraber elindeki 366 mektup, 167 kart ve Gökalp'ın Malta'da verdiği "Malta Konferansları"nı Kurum'a teslim eder (Göksel, 1956: 5).

1.7. Türk Tarih Kurumu Nezaretinde Kurulan Komisyon ve Fevziye Abdullah Tansel'in Yayınları

Gökalp'ın telif haklarının Türk Tarih Kurumuna devri üzerine Gökalp'ın eserlerini toplamak için yeni bir komisyon kurulur. Komisyon ilk toplantısını 10 Mart 1942'de yapar. Üyeleri Ali Canip Yöntem, Zekeriya Sertel, Necmeddin Sadak, Hatemi Senih, Ali Nüzhet, Prof. Fındıkoğlu, Veli Necdet'tir. Mazeretlerini bildiren Fındıkoğlu ve Veli Necdet haricinde bütün üyeler ilk toplantıya katılır. Hatemi Senih ve Ali Nüzhet ilk hazırlıkları yapmak ve Gökalp'ın bibliyografyasını hazırlamakla görevlendirilir. Süreç içinde Necmettin Sadak ve Hatemi Senih'in işle

yeterince ilgilenmemesi nedeniyle bu iş de akamete uğrar. Ali Nüzhet yalnız başına Gökalp'in eserlerini yayına hazırlamaya çalışır, daktilolar tutar ve eserleri yeni harflere çevirtir ve bu nüshaları Tarih Kurumuna yollar. 1941'de başlayan girişim ilk meyvesini ancak 1952'de *Şiirler ve Halk Masalları* adlı külliyyatın birinci cildiyle verir. Türk Tarih Kurumu'nun yayınları hazırlama işinin yavaş olduğundan yakınan Ali Nüzhet Göksel, Gökalp'in anlaşılması için fikir eserlerinin basılmasının lazım geldiğini söyler. Halbuki Tarih Kurumu sadece şiirlerini basmış aradan geçen yıllarda hiçbir çalışma yapılmamış, yayın takvimine ne zaman yayınlanacağı belli olmayan aile mektupları alınmış. Göksel'e göre Gökalp'in asıl basılması gereken eserleri *Diyarbakır* gazetesinden *Cumhuriyet* gazetesine kadar gazete ve dergilerde yazdığı makaleleridir. Türk Tarih Kurumunun Fevziye Abdullah Tansel'e hazırlattığı "Ziya Gökalp Külliyyatı"nda iki cilt eser çıkar. Birinci cilt *Şiirler ve Halk Masalları* (1952), ikinci cilt *Limni ve Malta Mektupları* (1965)'dir. Türk Tarih Kurumu başkanı Uluğ İğdemir ikinci cilde yazdığı önsözde külliyyatın üçüncü cildinde Gökalp'in dergi ve gazetelerde çıkan çeşitli ilmi araştırmalarının yer alacağını söyler. İkinci cildin 1989 tarihli ikinci baskısında Fevziye Abdullah Tansel, 516 sayfalık *Felsefe Dersleri*'nin de Türk Tarih Kurumunun arşivinde olduğu bilgisini verir (Ziya Gökalp, 1989: XLV). Yıllarca yayımlanmayı bekleyen bu eser 2006 yılında *Felsefe Dersleri* adıyla Ali Utku ve Erdoğan Erbay tarafından Çizgi Kitabevi'nden yayımlanmıştır.

1.8. Türkiye Muallimler Birliği ve Ziyaeddin F. Fındıkoğlu Nezaretinde Kurulan Ziya Gökalp Komitesi

1949'da Ali Nüzhet Göksel'in girişimiyle Türkiye Muallimler Birliği bünyesinde Ziya Gökalp'in külliyyatının hazırlanması için bir "Ziya Gökalp Komitesi" kurulur. Bu komitenin üyeleri arasında Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu da vardır. Bu komite de Gökalp'in eserlerini yayımlama konusunda başarısız olmuştur. Birliğin yayınları arasında Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu'nun *Ziya Gökalp için Yazdıklarım ve Söylediklerim* (1955) ve Ali Nüzhet Göksel'in *Ziya Gökalp Hakkında Makale ve On Fıkra* (1955) kitapları çıkmıştır (Göksel, 1956: 7).

1.9. Diyarbakır Tanıtma Derneği ve Şevket Beysanoğlu'nun Girişimleri

Ali Nüzhet Bey, Gökalp'in gazete ve dergilerde kalmış makalelerinden teşekkül eden fikir yazılarının toplanmasını düşünür. Bu konuda ilk ciddi girişimin Diyarbakır'ı Tanıtma Derneği ve onun başkanı Şevket Beysanoğlu'ndan geldiğini söyler. Gökalp'in ilk yazarlık hayatına dair bir kitap çıkaran ve Gökalp'in Diyarbakır dönemindeki makalelerini yayımlayan Şevket Beysanoğlu ve Diyarbakır'ı Tanıtma Derneğini takdir eder (Göksel, 1956: 7). *Ziya Gökalp'in İlk Yazı Hayatı* (1956), sonraki yıllarda Gökalp külliyyatı hakkında en istikrarlı çalışmaları yapacak olan Beysanoğlu'nun bu konudaki ilk eseridir. Diyarbakır'ı Tanıtma Derneğinin "Ziya Gökalp Külliyyatı"ndan çıkan diğer eserler şunlardır: Ali Nüzhet Göksel'in hazırladığı *Ziya Gökalp'in Neşredilmemiş Yedi Eseri ve Aile Mektupları* (1956), Gökalp'in

çeşitli yazılarını ihtiva eden *Hars ve Medeniyet* (1964), Gökalp'ın seçme yazılarından oluşan *Millî Terbiye ve Maarif Meselesi* (1964), Cumhuriyet gazetesinde çıkan yazılarından oluşan *Çınaraltı Konuşmaları* (1964).

1.10. Hürriyet Gökalp ve Gökalp Yayınları Girişimleri

Külliyyatın yayımlanması konusunda ciddi girişimlerden biri de Ziya Gökalp'ın kızı Hürriyet Gökalp tarafından yapılır. Gökalp'ın külliyyatını yayımlama amacıyla Gökalp Yayınları'nı kuran Hürriyet Gökalp, 1974'te yayınevinin ilk kitabı olarak *Yeni Türkiye'nin Hedefleri*'ni yayımlar. Bu kitaba yazdığı ön sözde şimdiye kadar Gökalp'ın eserlerinin basılmamasından yakınır. Ölümünden sonra eserlerini yayımlamak için birçok komisyonun kurulduğunu ama başarısız olduklarını anlatır. 1941 yılında telif anlaşması yapan Türk Tarih Kurumunun da Gökalp'ın eserlerini yayımlama konusunda ilgisiz kaldığından, aradan geçen otuz iki yılda ancak iki cilt kitap çıkarabildiğinden, asıl öneme sahip makalelerin yayımının ise yapılmadığından şikâyet eder. Gökalp'ın ölümünün 50. yılında (1974) bu görevi kendisi üstlenir. Bu serideki kitapların yayımı için özel ilgi göstereceğini ve kitapları profesörlere hazırlatacağını bildirir. Millî Eğitim Bakanlığından başka bir yayınevi tarafından çıkarılan veya çıkarılacak olan Gökalp kitaplarını yanlış, kaçak ve zamansız bulur. Bu yayınevlerinin adını vermekten de çekinmez: Varlık, Hareket, Akın, Göktaş, Tokar vs. Hürriyet Hanım yayın dizisi üzerinde çalışmış ve yayımlanacak eserleri belirlemiştir. Ön sözünde bunların listesini de verir:

Yeni Türkiye'nin Hedefleri; Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak; Ziya Gökalp'ın seçme makaleleri, manzum yazıları (Halk Masalları), Kızıl Elma, Yeni Hayat, Altınışık, Küçük Mecmua'nın tamamı, Yeni Mecmua'daki makaleleri, Çınaraltı Konuşmaları, Türkçülüğün Esasları, Türk Medeniyeti Tarihi, Türk Töresi, Şaki İbrahim Destanı, Malta ve Limni Mektupları, Malta Konferansları, particilere rehber olacak yazıları.

Bu kitabın aslına uygun basıldığını, sonraki eserlerin günümüz Türkçesine çevrilerek yayımlanacağını da belirtir (Ziya Gökalp, 1974: 3-5). Serinin ikinci kitabı *Altın Işık (Halk Masalları)* (1974), üçüncü kitabı *Yeni Hayat* (1976) adıyla basılır. *Yeni Hayat*'ın ön sözünde Hürriyet Gökalp, yıllarca Gökalp'ın eserlerinin ihmal edildiğinden, ölümünün 50. yılında ancak "Kültür Yayınları"² adıyla sanki devlet eliyle çıkartılıyormuş gibi eserlerinin basılmaya başlandığından, bu konuda aileye herhangi bir telif ödenmediğinden ve Gökalp ailesinin mutsuz bırakıldığından bahseder (Ziya Gökalp, 1976: 7-8). *Yeni Türkiye'nin Hedefleri* (1974) kitabında bir inceleme yazısı bulunan Hikmet Tanyu, Gökalp bibliyografyasına dair önemli bilgilerden bahseder, Gökalp üzerine çalışan kişileri ve eserlerini tanıtır, Gökalp külliyyatının

² Aynı yıllarda (1974-1976) Türk Kültür Yayını ve Kültür Bakanlığı Yayınları, Gökalp'ın eserlerini yayınlamıştır. Hürriyet Gökalp'ın burada kastettiği yayınevi "devlet görünümüne özel" yayınevi olmakla suçlandığı için Türk Kültür Yayını olmalıdır. Hürriyet Hanım'ın Kültür Bakanlığının yayınlarını da olumlu karşılamadığı Beysanoğlu tarafından bildirilmiştir. (Beysanoğlu, 1988: 22-23.)

yayımlanması girişimi hakkında bilgiler verir, ilk baskısını 1956 yılında İstanbul'da Hür Basım Yayın'dan yayımladığı *Yeni Türkiye'nin Hedefleri* kitabındaki makalelerin nasıl bir araya getirildiğini anlatır (Ziya Gökalp, 1974: 7-31). Gökalp Yayınlarının külliyatı tamamlama girişimi de üç kitapla sınırlı kalır.

2. Kültür Bakanlığı Ziya Gökalp Serisi ve Makaleler

1974'te Ziya Gökalp Derneği kurulur. Şevket Beysanoğlu tarafından kurulan derneğin başlıca amaçları arasında 1976 yılının Ziya Gökalp yılı ilan edilmesi, Diyarbakır'a Gökalp'in heykelinin yapılması, Ziya Gökalp adına dergi çıkarılmasıyla beraber Ziya Gökalp'in bütün eserlerinin bir külliyat halinde yayımlanmasını sağlamak da vardır. Daha önce bu eserlerinin bir kısmını kendi girişimleriyle yayımlayan Beysanoğlu, 1976'nın Ziya Gökalp yılı ilan edilmesiyle birlikte Kültür Bakanlığı tarafından oluşturulan "Ziya Gökalp'in Eserlerini Yayımlama Komisyonu"nun kurulmasını sağlar ve uzman isimleri çevresinde toplar. Beysanoğlu hazırladığı bir eserde kurulun kuruluşunu ve zamanla geçirdiği değişimleri özetler:

Kültür Bakanlığı, doğumunun 100. Yıldönümü nedeniyle Ziya Gökalp'in bütün eserlerini, ders notlarını, çeşitli dergi ve gazetelerde yayınlanmış tüm şiir ve yazılarını bir külliyat halinde yayımlamayı planlamış ve bu konuda çalışmak üzere, Bakanlığın 12 Kasım 1974 tarih ve 1446 sayılı "olur"ları ile, Prof. Dr. Cavit Orhan Tütengil, İbrahim Olgun ve Şevket Beysanoğlu'dan oluşan "Ziya Gökalp'in 100. Doğum Yıldönümünü Kutlama Alt Danışma Kurulu" teşkilini uygun görmüştür. İlk toplantısını 23 Kasım 1974 günü yapan kurul, dört dizi halinde 28 kitaptan oluşacak külliyatın kimler tarafından baskıya hazırlanması hususunu görüşmüş ve bu konuda uzman kişilere görevler vermiştir. Sıkı bir çalışma ile işi yürüten bu kurul, Ecevit Hükûmetinin ayrılması, Demirel Hükûmetinin göreve başlaması üzerine görevi bırakmış, çalışmalar durdurulmuştur. Aynı zamanda Ziya Gökalp Derneği Başkanı olan Şevket Beysanoğlu'nun 30 Mayıs 1975'te yeni Kültür Bakanı Rıfki Danışman'a ilk çalışmalar hakkında bir rapor sunup durumu arzı üzerine, 15 Haziran 1975 günü, bu defa, Prof. Dr. Nihat Nirun, Prof. Dr. Hikmet Tanyu, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi Başkanı Rıza Kardaş ve Şevket Beysanoğlu'dan oluşan "Doğumunun 100. Yılında Ziya Gökalp'in Bütün Eserlerini Hazırlama Kurulu" teşkil olunmuştur. Bu kurul, çalışmaları kaldığı yerden yürütmüş, Gökalp külliyatından on kitap bastırılmış (1976'da), on kitap baskıya verilmiş, diğerlerinin de hazırlatılması sürdürülmektedir. (Beysanoğlu, 1978: 233).

I. Seride "Ziya Gökalp'in Eserleri" adıyla 11 kitap yayımlanması planlanmıştır. Bunlardan dokuzu yayımlanmıştır. Bu eserlerden *Kürt Aşiretleri Hakkında Sosyolojik Tetkikler* yayımlanmamış, yıllar sonra 1992'de Şevket Beysanoğlu tarafından başka bir yayınevinden (Soysal Yayınları) hazırlanmıştır. Şevket Beysanoğlu tarafından yayımlanması düşünülen "Yarım Kalmış Eserler, Ders Notları"

yayımlanamamış, 1985 yılında *Tamamlanmamış Eserler* başlığıyla Ziya Gökalp Derneği yayını olarak hazırlanmıştır.

II. Seride “Makaleler” başlığıyla 10 kitap yayımlanması planlanmıştır. Paylaşılan planda makalelerin kronolojik bir sırayla yayımlanacağı dikkat çeker. Makaleler serisindeki altıncı ve onuncu kitap yayımlanmamıştır. Onuncu kitabın “Dağınık Makaleler, Konuşmalar, Tamimler” başlığıyla Şevket Beysanoğlu tarafından hazırlanacağı bilgisi verilir. Makalelerin altıncı kitabı bu seride yayımlanmayan diğer kitaptır. Onuncu kitabın yayımlanamaması anlaşılabilir. Başlıktaki belirlemeye göre malzeme yetersiz gelmiş olabilir, araştırma için fırsat ve imkân bulunamamış olabilir, proje için dokuz kitap yeterli görülmüş olabilir. Burada ilginç olan altıncı kitabın yayımlanmamasıdır. Seride *Makaleler V*’ten *Makaleler VII*’ye geçilir. Birden dokuza kadar sayılı sekiz makale kitabının arasında “Makaleler VI”nın eksikliği göze çarpar. Makaleler serisinin altıncı cildi için düşünülen başlık “Yeni Mecmua’daki Yazılar”dır. Bu cildi hazırlama görevi Rıza Kardaş’a verilir (Beysanoğlu, 1988: 20).

III. Seride Ziya Gökalp’ı tanıtıcı yayınların yapılması planlanmıştır. Beş adet kitabın yayımlanması hedeflenmiştir. Hikmet Tanyu’nun hazırladığı *Ziya Gökalp’in Kronolojisi* (1981) ve Nihat Nirun’un hazırladığı *Sistematiik Sosyoloji Açısından Ziya Gökalp* (1981) yayımlanmıştır. Bu seriden “Ziya Gökalp Bibliyografyası”, Kültür Bakanlığınca yayımlanamamış ancak İsmet Binark ve Nejat Sefercioğlu 1971 yılında Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınlarından *Doğumunun 95. Yıldönümü Münasebetiyle Ziya Gökalp Bibliyografyası Kitap-Makale* başlığıyla yayımlamıştır. İbrahim Olgun’un hazırlaması planlanan “Ziya Gökalp ile İlgili Anılar” Olgun’un 1978’te vefat etmesi nedeniyle yayımlanamamıştır. Bu eserin yerine Zeki Yağmurdereli’nin hazırladığı *Ziya Gökalp’in Ölüm Yılında Yazılanlardan Seçmeler* (1982) yayımlanır (Beysanoğlu 1988: 24). Çeşitli yazarların incelemelerinden oluşan bir anma kitabı olarak düşünülen “Ziya Gökalp’a Armağan” da yayımlanmamıştır.

IV. Seride Ziya Gökalp hakkında yabancı dilde yazılan eserlerin çevirisinin yayımlanması planlanmıştır. Bu eserlerden Uriel Heyd’in *Türk Ulusçuluğunun Temelleri* (1979) Kadir Günay tarafından çevrilip bastırılmıştır. Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu’nun Ziya Gökalp hakkında Fransızca yazdığı bir eserinin “Ziya Gökalp’in Hayatı ve Sosyolojisi” adıyla çevrilmesi planlanmış ancak bu eser Kültür Bakanlığı yayınlarında yayımlanmamıştır.

3. Makaleler VI Hakkında Haberler ve Muhtemel İçerik

Ziya Gökalp Derneğinin 19 Nisan 1988’te yapılan VIII. Olağan Genel Kurul toplantısında “Makaleler VI” tekrar gündeme gelir. Yönetim Kurulunun sunduğu çalışma raporunda şu ifadeler yer alır:

Önceki çalışma döneminde ele alınması kararlaştırılan ve Ziya Gökalp külliyyatının tamamlanması için “Yeni Mecmua”daki yazılarını Makaleler VI adı ile bir kitap halinde neşri hususu Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerine arz

edilmiş, olumlu cevap alınmıştır. Kitabın bu dönemde yayımlanması ve b y-
lece, vaktiyle bakanlıkça iki dizi halinde yayımlanan Ziya Gökalp k llyatının
tamamlanması hususu önemle takip edilecektir. (Ziya Gökalp Derneği, 1988a:
64).

Ziya Gökalp dergisinin Temmuz-Eylül 1988 tarihli 51. sayısında ilk sayfadan
“Ziya Gökalp K llyatı  zerine Yeni Haberler” başlığıyla bir duyuru yer alır. K l-
tür ve Turizm Bakanlığınca yayımlanan Ziya Gökalp K llyatı’nda “Makaleler
VI”nın eksik kaldığı, bu eksikliğe dikkat çeken pek çok okur mektubu aldıkların-
dan bahsedilir. Ziya Gökalp’ın *Yeni Mecmua*’daki yazıları ile dağınık yazıları, ko-
nuşmaları ve İttihat Terakki adına kaleme aldığı genelgeleri kapsayacak olan “Ma-
kaleler VI”nın hazırlanması görevi 1976’daki Rıza Kardaş’a verilmiştir. Rıza Kar-
daş’ın 4 Temmuz 1985’te ölmesi üzerine kitabın hazırlanması akamete uğramıştır.
Ziya Gökalp Derneği 24 Nisan 1988 tarihli yazısıyla Kültür ve Turizm Bakanlığın-
dan “Makaleler VI”nın yayımlanmasını talep eder. Bakanlıktan gelen yazıda “Ziya
Gökalp’ın *Yeni Mecmua*’da çıkan yazıları ile bazı dergi ve gazetelerde yayımlanmış
dağınık makalelerinden, konferans ve kaleme aldığı genelgelerden meydana gele-
cek Makaleler VI adlı eserin” hazırlanma işinin dernek başkanı şevket Beysa-
noğlu’na verildiği bildirilir. Dergide kitabın Ziya Gökalp’ın  l m n n 65. Yild -
n m  olan 25 Ekim 1989 tarihine kadar hazırlanıp bastırılmasına gayret edileceği
haberi verilir (Ziya Gökalp Derneği, 1988b: 1).

Bütün bu girişimlerin sonuçsuz kalmasıyla Makaleler serisinin eksik kitabı
olan Makaleler VI yayımlanamaz. Yayımlansaydı, kitap büyük ihtimalle *Yeni Mec-
mua*’daki makalelerinden oluşacaktı. Ziya Gökalp’ın *Yeni Mecmua*’daki yazıları yıl-
lar sonra Ali Duymaz başkanlığında oluşturulan Ziya Gökalp Bütün Eserleri Ya-
yına Hazırlama Kurulu  yesi olan Salim  onoğlu tarafından hazırlanarak 2018’te
Ötüken Neşriyat’tan yayımlanır. *Yeni Mecmua Yazıları* başlığıyla yayımlanan kita-
bın içindekiler bölümü şu makalelerden oluşur (Ziya Gökalp Derneği, 2018b: 5-7):

İ�TİMAİİYAT	TARİH	ş�İR
Ferdiyet ve şahsiyet	En Eski Türk Devleti	Dede Korkut Masalların- dan: Deli Dumrul
İhtilat ve İçtima	Türklerin İlk Kahramanı	Dede Korkut Masalların- dan: Tepegöz
Taife ve Zümre	Türk İttihadı	Dede Korkut Masalların- dan: Boğa ile Boğaç
Ahlâk Buhranı	Kayı Sülalesinin Eskiliği ve şerefi	Yaradılış: [Türk Kozmo- gonisi]
Zümreler Arasında İhtilat ve İçtima	Rusya’daki Türkler Ne Yapmalı?	Anadolu’nun Sesi

Şahsiyetin Muhtelif Şekilleri		Ortaç
Şahsî Ahlâk		Meslek Kadını
Cinsî Ahlâk		Çanakkale
Aile Ahlâkı: 1 Semiyye		
Aile Ahlâkı: 2 Ocak		
Aile Ahlâkı: 3 Konak		
Aile Ahlâkı: 3 Konak		
Aile Ahlâkı: 3 Konak		
Aile Ahlâkı: 3 Konak		
Aile Ahlâkı: 3 Konak		
Aile Ahlâkı: 4 “Konakta”tan “Yuvaya”		
Aile Ahlâkı: 4 Gevşek Yuva		
Aile Ahlâkı: Şövalye Aşkı ve Feminizm		
Aile Ahlâkı: Asrî Aile ve Millî Aile		
Aile Ahlâkı: Düğün Âdetleri		
Aile Ahlâkı: Türk Ailesinin Temelleri		
Türk Ailesinin Bünyesi 1		
Türkçülük Nedir 1		
Türkçülük Nedir 2		
Türkçülük Nedir 3		
Turan Nedir?		
Halkçılık		
Milletçilik		
Milliyetçilik ve Beynelmilleliyetçilik		
Milliyetçilik ve Cemaatçilik		
Türkçülük Nasıl Doğdu?		

Para ve Tesanüt		
Eski Türkçölük Yeni Türkçölük		
Münteşir ve Miteaazî Müeyyideler		
İktisadî Vatanperverlik		
Muhtelif İlim Telakkileri		
Eski Türklerde Din 1		
Eski Türklerde Din 2		
Eski Türklerde Din 3		
Eski Türklerde Din 4		
Türkçölük ve Türkiyecilik		
Maarif ve Hars		
İçtihat ve Mücadele		
Hars ve Siyaset		
Hars ve Medeniyet		
Harsla Medeniyetin Münasebetleri		
Hars ve İrk		
Hilafetin İstiklali		
Millî Meseleler: Medeniyetimiz 1		
Millî Meseleler: Medeniyetimiz 2		
İçtimaiyatın Amelî Tatib-katı		
Hafta Musahabesi		
Musahabe		
Bedî Türkçölük		
Türkçölüğün Tarihi		
Terbiye Meselesi		
Mükâfat ve Mücazat Meselesine Dair Birkaç Söz		

Mükâfat ve Mücazat Me- selesine Dair Yine Birkaç Söz		
Mükâfat ve Mücazat Me- selesine Dair Birkaç Söz Daha		

Tablo 1: *Yeni Mecmua Yazıları İçindekiler Tablosu*

Bu çalışma “Makaleler VI” kitabının eksikliğini büyük oranda doldurmuştur. Ziya Gökalp’ın *Yeni Mecmua*’nın yönetiminde bulunduğu 1917-1918 yıllarındaki birinci dönem ve 1923 sonrası Falih Rıfkı Atay tarafından çıkarılan ikinci dönemde toplam 72 yazısı yayımlanır. Bu yazıların tamamı Salim Çonoğlu’nun hazırladığı kitapta bulunur. Çonoğlu, yazıları “İctimaiyat, Tarih, Şiir” başlıkları altında üç bölümde yayımlamıştır. “Makaleler VI” kitabı yayımlansaydı muhtemelen yazılar serinin diğer kitaplarındaki gibi kronolojik olarak sıralanırdı. Böyle bir sıralama yapılması durumunda içindekiler kısmının şu listeden oluşması beklenirdi:

- 1) Ziya Gökalp-Ferdiyet ve Şahsiyet (İctimaiyyat)-s.2-3, Sayı: 1, 12 Temmuz 1917.
- 2) Ziya Gökalp-Anadolu’nun Sesi (Şiir)-s.3, Sayı: 1, 12 Temmuz 1917.
- 3) Ziya Gökalp- İhtilat ve İctima’ (İctimaiyyat)-s.22-25, Sayı: 2, 19 Temmuz 1917.
- 4) Ziya Gökalp-Taife ve Zümre (İctimaiyyat)-s. 62-64, Sayı: 4, 2 Ağustos 1917.
- 5) Ziya Gökalp- Deli Dumrul (Şiir)-s. 73, Sayı: 4, 2 Ağustos 1917.
- 6) Ziya Gökalp-Zümreler Arasında İhtilat ve İctima’ (İctimaiyyat)-s. 82-83, Sayı: 5, 9 Ağustos 1917.
- 7) Ziya Gökalp- Tepe Göz (Şiir)-s. 93-97, Sayı: 5, 9 Ağustos 1917.
- 8) Ziya Gökalp-Şahsiyetin Muhtelif Şekilleri (İctimaiyyat)-s. 102-105, Sayı: 6, 16 Ağustos 1917.
- 9) Ziya Gökalp-Yaradılış (Şiir)-s. 113-114, Sayı: 6, 16 Ağustos 1917.
- 10) Ziya Gökalp-Ahlâk Buhranı (İctimaiyyat)-s. 122-124, Sayı: 7, 23 Ağustos 1917.
- 11) Ziya Gökalp- Boğa ile Boğaç (Şiir)-s. 127-128, Sayı: 7, 23 Ağustos 1917.
- 12) Ziya Gökalp-Şahsi Ahlâk (İctimaiyyat)-s. 142-147, Sayı: 8, 30 Ağustos 1917.
- 13) Ziya Gökalp- Ortaç (Şiir)-s. 156, Sayı: 8, 30 Ağustos 1917.
- 14) Ziya Gökalp-Cinsi Ahlâk (İctimaiyyat)-s. 162-168, Sayı: 9, 6 Eylül 1917.
- 15) Ziya Gökalp-Aile Ahlâkı 1 (İctimaiyyat)-s. 181-186, Sayı: 10, 13 Eylül 1917.
- 16) Ziya Gökalp-Aile Ahlâkı 2 (İctimaiyyat)-s. 201-206, Sayı: 11, 20 Eylül 1917.
- 17) Ziya Gökalp- Aile Ahlâkı 3 (İctimaiyyat)-s. 221-223, Sayı: 12, 27 Eylül 1917.

18) Ziya Gökalp- Aile Ahlâkı 3 (İctimaiyyat)-s. 241-245, Sayı: 13, 4 Teşrinievvel 1917.

19) Ziya Gökalp- Aile Ahlâkı 3 (İctimaiyyat)-s. 261-265, Sayı: 14, 11 Teşrinievvel 1917.

20) Ziya Gökalp-Aile Ahlâkı 3 (İctimaiyyat)-s. 281-285, Sayı: 15, 18 Teşrinievvel 1917.

21) Ziya Gökalp- Aile Ahlâkı 3 (İctimaiyyat)-s. 301-304, Sayı: 16, 25 Teşrinievvel 1917.

22) Ziya Gökalp- Aile Ahlâkı 4 (İctimaiyyat)-s. 321-324, Sayı: 17, 1 Teşrinisani 1917.

23) Ziya Gökalp- Aile Ahlâkı 4 (İctimaiyyat)-s. 341-343, Sayı: 18, 8 Teşrinisani 1917.

24) Ziya Gökalp- Aile Ahlâkı Şövalye Ahlâkı ve Feminizm (İctimaiyyat)-s. 391-394, Sayı: 19, 15 Teşrinisani 1917.

25) Ziya Gökalp- Aile Ahlâkı Asri Aile ve Millî Aile (İctimaiyyat)-s. 381-383, Sayı: 20, 22 Teşrinisani 1917.

26) Ziya Gökalp- Aile Ahlâkı Düğün Adetleri (İctimaiyyat)-s. 401-403, Sayı: 21, 29 Teşrinisani 1917.

27) Ziya Gökalp- Aile Ahlâkı Türk Ailesinin Temelleri (İctimaiyyat)-s. 421-424, Sayı: 22, 6 Kanunievvel 1917.

28) Ziya Gökalp- Türk Ailesinin Bünyesi 1-s. 441-444, Sayı: 23, 13 Kanunievvel 1917.

29) Ziya Gökalp- Türkçülük Nedir? 1 (İctimaiyyat)-s. 481-485, Sayı: 25, 27 Kanunievvel 1917.

30) Ziya Gökalp- İctimai Mezhepler ve İctimaiyat (İctimaiyyatın İlmi Tedkiki)-s. 501- 503, Sayı: 26, 3 Kanunisani 1917.

İKİNCİ CİLT

31) Ziya Gökalp- Türkçülük Nedir? 2 (İctimaiyyat)-s. 1-3, Sayı: 27, 10 Kanunisani 1918.

32) Ziya Gökalp- Türkçülük Nedir? 3 (İctimaiyyat)-s. 41-44, Sayı: 29, 24 Kanunisani 1918.

33) Ziya Gökalp- Meslek Kadını (Şiir)-s. 72, Sayı: 30, 31 Kanunisani 1918.

34) Ziya Gökalp- “Turan” Nedir? (İctimaiyyat)-s. 82-84, Sayı: 31, 8 Şubat 1918.

35) Ziya Gökalp- Halkçılık (İctimaiyyat)-s. 102-104, Sayı: 32, 14 Şubat 1918.

36) Ziya Gökalp-Mekteplerde Mükafat ve Mucazat (Terbiye Meselesi)-s. 113-114, Sayı: 32, 14 Şubat 1918.

37) Ziya Gökalp- Milliyetçilik (İctimaiyyat)-s. 122-123, Sayı: 33, 21 Şubat 1918.

- 38) Ziya Gökalp- En Eski Türk Devleti Başlangıç (Tarih)-s. 126-128, Sayı: 33, 21 Şubat 1918.
- 39) Ziya Gökalp- Mükafat ve Mücazat Meselesine Dair Birkaç Söz-s. 143-144, Sayı: 34, 7 Mart 1918.
- 40) Ziya Gökalp- Eski Türk Devleti 2: Türklerin İlk Kahramanı-s. 153-155, Sayı: 34, 7 Mart 1918.
- 41) Ziya Gökalp- Milliyetçilik ve Beynelmilliyetçilik (İctimaiyyat)-s. 162-164, Sayı: 35, 14 Mart 1918.
- 42) Ziya Gökalp- En Eski Türk Devleti 3: Türk İttihadı-s. 173-175, Sayı: 35, 14 Mart 1918.
- 43) Ziya Gökalp- Mükafat ve Mücazat Meselesine Dair Birkaç Söz (Terbiye Meselesi)-s. 183-185, Sayı: 36, 21 Mart 1918.
- 44) Ziya Gökalp- Milliyetçilik ve Cemiyetçilik (İctimaiyyat)-s. 202, Sayı: 37, 28 Mart 1918.
- 45) Ziya Gökalp- Mükafat ve Mücazat Meselesine Dair Birkaç Söz (Terbiye Meselesi)-s. 222-225, Sayı: 38, 4 Nisan 1918.
- 46) Ziya Gökalp- Rusya'daki Türkler Ne Yapmalı? -s. 233-235, Sayı: 38, 4 Nisan 1918.
- 47) Ziya Gökalp- En Eski Türk Devleti 4: Türk Harsı-s. 253-254, Sayı: 39, 11 Nisan 1918.
- 48) Ziya Gökalp- Türkçülük Nasıl Doğdu? (İctimaiyyat)-s. 262-263, Sayı: 40, 18 Nisan 1918.
- 49) Ziya Gökalp- Para ve Tesanüd (İctimaiyyat)-s. 282-283, Sayı: 41, 25 Nisan 1918.
- 50) Ziya Gökalp- Eski Türkçülük ve Yeni Türkçülük (İctimaiyyat)-s. 302-304, Sayı: 42, 2 Mayıs 1918.
- 51) Ziya Gökalp-Müntehir ve Müteazzi Müeyyideler (Terbiye Meslesi)-s. 308-309, Sayı: 42, 2 Mayıs 1918.
- 52) Ziya Gökalp- İktisadi Vatanperverlik (İctimaiyyat)-s. 322-323, Sayı: 43, 9 Mayıs 1918.
- 53) Ziya Gökalp- Muhtelif İlim Telakkileri (İctimaiyyat)-s. 382-385, Sayı: 46, 30 Mayıs 1918.
- 54) Ziya Gökalp- Eski Türklerde Din 1: Dinle Sihrin Farkı (İctimaiyyat)-s. 402-405, Sayı: 47, 6 Haziran 1918.
- 55) Ziya Gökalp- Eski Türklerde Din 2: İlahlar Türkçe'de İlah İsimleri (İctimaiyyat)-s. 422-425, Sayı: 48, 13 Haziran 1918.

56) Ziya Gökalp- Eski Türklerde Din 3: Yer Sular (İctimaiyyat)-s. 442-446, Sayı: 49, 20 Haziran 1918.

57) Ziya Gökalp- Eski Türklerde Din 4: Tanrılarla Yer Sular (İctimaiyyat)-s. 462-466, Sayı: 50, 27 Haziran 1918.

58) Ziya Gökalp- Türkçülük ve Türkiyecilik (İctimaiyyat)-s. 482, Sayı: 51, 4 Temmuz 1918.

59) Ziya Gökalp- Maarif ve Hars (İctimaiyyat)-s. 502-503, Sayı: 52, 13 Temmuz 1918.

ÜÇÜNCÜ CİLT

60) Ziya Gökalp- İctihad ve Mücadele (İctimaiyyat)-s. 62-64, Sayı: 56, 8 Ağustos 1918.

61) Ziya Gökalp- Hars ve Siyaset (İctimaiyyat)-s. 82-83, Sayı: 57, 15 Ağustos 1918.

62) Ziya Gökalp- Kayı Sülalesinin Eskiliği ve Şerefi (Tarih)-s. 122-123, Sayı: 59, 29 Ağustos 1918.

63) Ziya Gökalp- Hars ve Medeniyet (İctimaiyyat)-s. 142-143, Sayı: 60, 5 Eylül 1918.

64) Ziya Gökalp- Harsla Medeniyetin Münasebetleri (İctimaiyyat)-s. 162-164, Sayı: 61, 12 Eylül 1918.

65) Ziya Gökalp- Hars ve İrk (İctimaiyyat)-s. 182-185, Sayı: 62, 26 Eylül 1918.

ÇANAKKALE ÖZEL SAYISI

66) Ziya Gökalp- Çanakkale-s. 93, Tarih Yok.

DÖRDÜNCÜ CİLT

67) Ziya Gökalp- Hilafetin İstiklali (İctimaiyyat)-s. 2, Sayı: 67, 1 Kanunisanı 1923.

68) Ziya Gökalp Bey'in Telgrafı-s. 5, Sayı: 67, 1 Kanunisanı 1923.

69) Ziya Gökalp- Millî Meseleler: Medeniyetimiz 1 (İctimaiyyat)-s. 18-19, Sayı: 68, 15 Kanunisanı 1923.

70) Ziya Gökalp- Millî Meseleler Medeniyetimiz 2 (İctimaiyyat)-s. 34-36, Sayı: 69, 1 Şubat 1923.

71) Ziya Gökalp- Millet Nedir (Musahabe)-s. 51-54, Sayı: 70, 15 Şubat 1923.

72) Ziya Gökalp- Bedî Türkçülük 1 (Musahabe)-s. 341-343, Sayı: 83, 30 Ağustos 1923.

73) Ziya Gökalp- Türkçülüğün Tarihi (Musahabe)-s. 359-361, Sayı: 84, 13 Eylül 1923.

1981'de Kùltür Bakanlığından yayımlanan *Makaleler V*'te *Yeni Mecmua*'da yayımlanan 5 adet makaleye yer verilir. "Makaleler VI" hazırlanırken dizide

mükerrer makale olmaması için daha önce yayımlanan  u be  makale yer almaya-bilirdi: “Mekteplerde Mükafat ve Mücazat, Mükafat ve Mücazat Meselesine Dair Birkaç Söz, Mükafat ve Mücazat Meselesine Dair Yine Birkaç Söz, Mükafat ve Mücazat Meselesine Dair Birkaç Söz Daha, M nte ir ve Müteazzi Müeyyideler”. Kültür Bakanlığının “Makaleler” serisinde manzum eserlere yer verilmediği de göz önünde bulundurulmalıdır. Gökalp’ın *Yeni Mecmua*’da çıkan eserlerinin sekiz tanesi manzumdur. *Makaleler V*’te yer alan makalelerle beraber manzum eserlerin çıkarılması durumunda “Makaleler VI” altmış makaleden olu mu  olacaktı.

Sonuc

Ziya Gökalp’ın k llyatının yayımlanmasına yönelik en ciddi girişim do ununun yüzüncü yılında Kültür Bakanlığı tarafından yapılır. Kültür Bakanlığı tarafından oluşturulan komisyonda Gökalp’ın yazdıkları ve Gökalp hakkında yazılan kitapların dört dizi halinde yirmi sekiz cilt olarak yayımlanması planlanır. Bunlardan yirmi tanesi Kültür Bakanlığınca yayımlanır. K llyatın ikinci dizisinde “Makaleler” ba lı ı altında Gökalp’ın çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlanmış yazıları bir araya getirilmeye çalışılır. On cilt olması planlanan makaleler serisinin altıncı ve onuncu cildi yayımlanmaz. Onuncu cildin kapsamı net bir şekilde belirlenme imk n  olmadığı için diziden çıkarılması anlaşılabilir. Altıncı cildin eksik kalması ise dokuzuncu cilde kadar yayımlanan makaleler serisinde göze çarpan bir eksikliklidir. Yaptığımız araştırma sonucunda altıncı cildin hazırlanması görevinin Rıza Karda ’a verildiği, ilgilinin ölümüyle beraber kitabın hazırlanma sürecinin akamete u radı ı, bu cildin yayımlanması için Ziya Gökalp Derneğinin girişimde bulunduğu, Kültür Bakanlığı ile yapılan yazışmalar sonucunda makaleler serisinin altıncı cildini tamamlama görevinin  evket Beysano lu’na verildiği ancak Beysano lu’nun da bu cildi hazırlamadı ı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre “Makaleler VI”nın Ziya Gökalp’ın *Yeni Mecmua*’da yayımlanan yazılarından olu aca ı bilgisine varılmıştır. Yazımızda *Yeni Mecmua* dergisinde Ziya Gökalp’ın makaleleri taranarak “Makaleler VI”da yer alması muhtemel yazıların listesi çıkarılmıştır. “Makaleler VI”nın muhtemel içeriğine en yakın yayının Salim  ono lu tarafından hazırlanan *Yeni Mecmua Yazıları* olduğu tespit edilmiştir.

Kaynakça

- Aydoğan, Erdal (2007). “Ziya Gökalp’in  l m n n Türk Kamuoyu ve Basındaki Yansımaları”. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2): 177-190.
- Beysano lu, Şevket (1978). *Ziya Gökalp İçin Yazılanlar-Söylenenler Cilt 3*. Ankara: Ziya Gökalp Derneği Yayınları.
- Beysano lu, Şevket (1988). *Ziya Gökalp K llyatı  zerine Bir Hesapla manın Hikayesi*. Ankara: Ziya Gökalp Derneği Yayınları.

- Göksel, Ali Nüzhet (1956). *Ziya Gökalp'ın Neşredilmemiş Yedi Eseri ve Aile Mektupları*. İstanbul: Diyarbakır'ı Tanıtma Derneği Neşriyatı.
- Hisar, Abdülhak Şinasi (2013). *Geçmiş Zaman Edipleri*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Özcelik, Mücahit (2011). "Ziya Gökalp'in Ardından Türk Basınına Yansıyanlar". *Türk Yurdu*, 31(291): 256-263.
- Ziya Gökalp (1974). *Yeni Türkiye'nin Hedefleri*. İstanbul: Gökalp Yayınları.
- Ziya Gökalp (1976). *Yeni Hayat*. İstanbul: Gökalp Yayınları.
- Ziya Gökalp (1989). *Limni ve Malta Mektupları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Ziya Gökalp (2018). *Yeni Mecmua Yazıları*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Ziya Gökalp Derneği (1988a). "Olaylar-Haberler-Dernek Çalışmaları". *Ziya Gökalp*, 9(50): 62-64.
- Ziya Gökalp Derneği (1988b). "Ziya Gökalp Külliyyatı Üzerine Yeni Haberler". *Ziya Gökalp*, 9(51): 1.

Çalışmanın yazarı/yazarları "COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri" çerçevesinde aşağıdaki hususları beyan etmişlerdir:

Etik Kurul Belgesi: Bu çalışma için etik kurul belgesi gerekmemektedir.

Finansman: Bu çalışma için herhangi bir kurum ve kuruluştan destek alınmamıştır.

Destek ve Teşekkür: Yazar tarafından tez danışmanı Prof. Dr. Murat Koç'a teşekkür edilmektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Bu çalışmanın araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarın/yazarların potansiyel bir çıkar çatışması yoktur.

Yazarın Notu: Bu makale, yazarın Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nde, Prof. Dr. Murat Koç danışmanlığında hazırlandığı *Ziya Gökalp: Hayatı, Edebî Kişiliği, Fikir Dünyası, Dönemi ve Etkileri* başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmanın tüm bölümleri tek bir yazar tarafından hazırlanmıştır.

The author / authors of the study declared the following points within the framework of the "COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors":

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval is not required for this study.

Funding: No support was received from any institution or organization for this study.

Support and Acknowledgment: The author would like to thank his thesis supervisor Prof. Dr. Murat Koç.

Declaration of Conflicting Interests: The author has no potential conflict of interest regarding research, authorship or publication of this study.

Author's Note: This article is produced from the author's doctoral thesis titled *Ziya Gökalp: His Life, Literary Personality, World of Thought, Period and Influences*, prepared under the supervision of Prof. Dr. Murat Koç at Marmara University, Institute of Turkology Researches.

Author Contributions: All sections of this study have been prepared by a single author.